

Filippenzen 2:12b-13

“..... werkt uws zelfs zaligheid met vreze en beven: Want het is God, Die in u werkt beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen.”

1 onze verantwoordelijkheid 2 Gods verkiezing

Gemeente,

Verantwoordelijkheid en verkiezing zijn de punten van de preek. Ik kan me voorstellen dat dat nogal moeilijk klinkt. Daarom probeer ik het eerst even, vooral voor jullie, eenvoudig te maken. En dan zeg ik het zo: verantwoordelijkheid is wat wij moeten doen. Wat wij van God moeten doen. En verkiezing is wat God doet. Dus: wat wij moeten doen en wat God doet. Daar gaat het over vanmorgen.

En dan gebruik ik daar ook maar een voorbeeld bij. Dan zie je het een beetje voor je. Spurgeon heeft dat voorbeeld gebruikt. Die zegt: denk eens aan een treinspoor. Zoals tussen Waarder en Nieuwerbrug je het treinspoor over moet steken. Zo'n treinspoor heeft 2 rails. Op 1 rails kan een trein niet rijden. Een trein heeft 2 rails nodig. Het is ook niet zo dat je kunt zeggen: ik wissel dat wel af. Eerst een tijdje alleen het de ene rails, en daarna weer 100 meter alleen de andere kant. Dat kan ook niet. En je kunt al helemaal niet die 2 rails dichters naar elkaar laten komen en elkaar laten kruisen. Dan ontspoord de trein sowieso. Het zijn echt 2 sporen, op elke moment en overal, die er allebei zijn, tegelijk zijn. Zo is het ook met wat wij moeten doen, onze verantwoordelijkheid, en wat God doet, Zijn uitverkiezing. Ze zijn er altijd allebei. Verantwoordelijkheid, vers 12b, verkiezing, vers 13, en we letten daarbij ook op de verhouding tussen die twee. Die zit in het woordje 'want' waar vers 13 mee begint.

1 verantwoordelijkheid

We gaan eerst naar die ene rails kijken, zonder dat we direct steeds naar die andere rails kijken. Nee, we volgen eerst die ene rails helemaal af. Werkt uw eigen zaligheid met vreze en beven. Onze verantwoordelijkheid, wat wij moeten doen voor onze zaligheid.

Met zaligheid wordt hier bedoeld de volle zaligheid. Dus om helemaal zalig worden, gered te worden. Om in de hemel te komen. Paulus heeft het tegen zijn geliefden, zijn medegelovigen. Tegen de heiligen die in Filippi zijn. Want tot geloof komen is één ding, maar je moet ook volhouden in het geloof. Tot een goed eind brengen. Alleen wie volharden zal tot het einde die zal zalig worden.

En daar moet je voor werken. Werkt uw zaligheid. Nee, we vallen niet in de rede door te denken, ja maar.... Dat komt straks. Eerst deze rails: werkt uw eigen zaligheid. Dat gaat dus niet vanzelf. Daar moet je voor aan het werk. Iemand schreef. De weg naar de hemel, de smalle weg van het geloof, is geen lift. Je drukt keer op een knopje en je komt vanzelf boven aan. Nee, geen lift, maar een beklimming. Een bergbeklimming. Dus dat gaat inspanning kosten. Voortdurend.

Werkt uw eigen zaligheid. Waarmee dan, hoe dan? Allereerst door telkens weer te komen tot Christus. Geloven is komen tot Jezus Christus. Arm hulpbehoevend, ellendig in jezelf. En dat is er één keer voor het eerst in je leven. Maar dat blijft. Dat herhaalt zich steeds. Het leven zoeken buiten mezelf in Hem. Dat is: werk je eigen zaligheid. Altijd maar weer komen tot Christus. Bij mij is schuld, onmacht, onwil, zondige aard, maar bij U is vergeving, kracht, wijsheid, genade. Elke dag je lege emmer neerlaten in de waterput van Christus' bloed. Laten we heel duidelijk stellen: daar kom je nooit bovenuit, dat is nooit iets wat je achter je ligt, nee, je hebt Jezus steeds weer en steeds meer nodig.

Daarmee gepaard gaat elke keer verootmoediging. Elke keer weer mezelf zien in de spiegel van Gods wet. En me laten doorlichten op mijn zondekiemen. Zodat ik mezelf voor God verootmoedig en de andere uitnemender acht dan ikzelf. Verootmoediging, steeds maar weer.

Daarmee gepaard gaat het strijden tegen de zonde. In onze Schriftlezing hoorden we hoe Paulus dat concreet invulde voor de Filippenzen. Wees bereid tot lijden. Om iets te moeten mislopen, of je af te laten nemen. 1:27 ev. Hoofdstuk 2 de eerste verzen: Zoek het goede voor elkaar. Dien elkaar en elkaars zaligheid. Gebruik je gaven om anderen te dienen. Na onze tekst: murmureert niet. Dan denk je al gauw aan Israel in de woestijn: murmureren dat het zo lang duurt, dat het eten niet goed genoeg is, dat het te veel en te zwaar is wat God oplegt en de weg die Hij laat gaan. Daarna: wees onberispelijk in deze maatschappij. Laat je niet meevoeren door de rest, door wat men doet, maar wees onberispelijk, dat ze geen vinger op je kunnen leggen. En houdt het Woord vast en andere voor. Schaam je niet voor het Woord. Houd het zelf vast, over schepping, over het huwelijk, over de rustdag, over menselijk leven en houd het voor je: zichtbaar voor anderen, verberg, verstopt het niet.

En voor dat alles geldt: voor het komen tot Christus, voor het verootmoedigen van jezelf, voor het heilig leven dat gaat alleen als je de Bijbel blijft lezen, als je voortdurend blijft bidden, als je voortdurend Zijn dienst volgt, als je steeds weer God zoekt in Woord en gebed.

Werk uw eigen zaligheid! Dat is wat wij die geloven moeten doen, dat is onze verantwoordelijkheid. En dat is werken, kost inspanning. Want vanzelf laat je dat allemaal na. Onze natuur glijdt vanzelf naar beneden. Het is tegen je natuur van gemakzucht, lauwheid in. Tegen de zwaartekracht van je zondige natuur in.

Dat houdt eenvoudig gezegd in: luie mensen komen niet aan in de hemel. Mensen die hun gemak zoeken houden het niet vol tot het einde. Zoals iemand die niet wil zweten niet boven op de berg zal aankomen. Iemand die de makkelijkste weg zoekt, die komt niet omhoog, die daalt af naar beneden. Dat geldt geestelijk dus ook: wie liever lui dan moe is, moet er niet op rekenen zalig te worden.

Werkt uw eigen zaligheid met vreze en beven. Dat is uitdrukking die Paulus vaker gebruikt en die het belang van de zaak onderstreept. Werk je eigen zaligheid uit met vreze: met ontzag voor God. Omdat je Hem liefhebt en weet dat Hij dit bevel niet zomaar geeft. Dat je niet kunt denken: och nou ja, God zegt dat wel vanochtend, maar ik doe het wel op mijn manier. Nee, ontzag, liefdevol en diep voor God, Die het niet voor niets zegt. En beven ziet op zorgvuldigheid, nauwkeurigheid. Niet met de Franse slag een beetje in buurt komen. Nee, dat zou God verdriet doen en daarmee zet ik mijn zaligheid op het spel. Met ontzag en zorgvuldigheid. Want het is geen spelletje. Het leven is geen spelletje, het geloofsleven is geen spelletje. Leuk om te winnen, en als je verliest, zijn ergere dingen, volgende keer beter. Dat is het leven, het geloofsleven niet! Dat is zalig worden of verloren gaan. Binnen komen of eeuwig buiten moeten blijven. Dat is geen spelletje, dat is ernst.

Al moet je misschien zeggen: sommige mensen gaan zo om met een spelletje of een wedstrijd. Gingen maar net zo om met hun zaligheid. Sommige mensen zijn fanatieker en ernstiger bezig met sport of spel, dan met hun zaligheid.

Zalig worden, de weg van het geloof, de weg naar de hemel gaat niet per lift, maar is een klim. Kost inspanning. Werkt uw eigen zaligheid met vrees en beven. Als dat al geldt voor wie gelooft, voor wie op de weg gebracht is, hoeveel te meer geldt dat dan voor wie nog op de weg moet komen. Voor wie nog in het moeras ligt. Daaruit wordt je niet gered zonder inspanning. Zonder inspanning blijf je niet in geloof, zonder inspanning kom je nog veel minder tot geloof. Jezus zei toch Zelf: strijdt om in te gaan! Strijdt. Wie niet bidt, Bijbelleest, stille tijd houdt, ernst maakt met Gods bevelen, die moet er niet op rekenen tot geloof te komen. Wie zegt: ik kijk naar de kerkdiensten en lees in de Bijbel en verder wacht ik maar of God me bekeert, die moet er niet op rekenen dat dat gebeurt! Luie mensen moeten niet denken dat ze zalig

zullen worden. Mensen die alle bevelen langs zich heen laten gaan, strijdt, zoekt, bekeert u moeten er maar vanuit gaan dat zij verloren zullen gaan. Dus als u dat moet u er maar op rekenen dat u eeuwig buiten zult blijven.

Gemeente, geliefde gemeente, het viel me nog op dat Paulus in vers 12 er nog iets voor zegt: hij heeft het eerst over zijn tegenwoordigheid, dus toen hij bij de gemeente van Filippi was. En dan over zijn afwezigheid. Nu hij niet de gemeente kan zien en niet bij hen is. Zo voelt dat voor mij, en weet, voor de kerkenraad ook. Voor de crisis waren we als het ware bij u. We hadden er wat zicht op: de broeders door de huisbezoeken, en zij en ik samen door de kerkdiensten: je ziet of iemand er is, je ziet soms ook of en hoe iemand luistert of niet luistert, erbij zit of niet erbij zit. Dan heb je een beetje zicht op. Een beetje.

Maar nu: de broeders kunnen niet op huisbezoek, we zien niet eens of u of jij wel mee kijkt, meeluistert, en of u dat vanavond ook weer doet of niet. Geliefde gemeente u zou zomaar kunnen afhaken, de klim kunnen staken zonder dat wij er iets van merken. Zonder dat wij in moedeloosheid, of in lauwheid, of in traagheid een woord kunnen richten tot u tot jou.

Daarom sprak mij ineens deze tekst zo aan: juist en veelmeer nu we elkaar, of in elk geval wij u en jou niet zien kunnen: werkt uw zaligheid met vreze en beven. Verslap niet, vertraag niet, bezwijk niet, sla niet over, geef niet toe. Werkt uw eigen zaligheid met vreze en beven. Het belang is te groot om het op zijn beloop te laten!

Dat is de ene rails. Misschien viel het best moeilijk om niet in de rede te vallen, en tussentijds te zeggen: ja, maar er is toch ook een andere kant. Maar een trein springt niet van de ene op de andere rails over, maar heeft constant twee rails nodig. En nu dan gaan we naar die 2^e rails kijken. Daar hoort het woord verkiezing bij. Dus: wat God doet. Eerst was het: wat wij moeten doen. Nu is: wat God doet. En daarna letten we nog op de verhouding tussen die twee.

2 Gods verkiezing

Wat God doet. Nu wandelen we die andere rails af. God is het Die in u werkt beide het willen en het werken. God werkt in u, in allen die geloven. God is Degene Die werkt in u.

God werkt het willen in u. Want om iets te doen, moet je het allereerst willen. Als iemand iets niet wil, is het trekken aan een dood paard. Als iemand iets niet wil, bv geen huiswerk wil maken, dan zoekt iemand redenen om eronder uit te komen. Te druk, ik voel me niet helemaal lekker, ik moet mijn broertje helpen. Dan kan de situatie nog zo ideaal zijn, maar dan zoek je nog

naar uitvluchten. En als je het dan al gaat doen, dat huiswerk, omdat je uitvluchten niet werkten en er zit niks anders op, dan zit je met tegenzin of met een boos hart je huiswerk te doen. Beetje afraffelen of juist heel traag en sloom. Dat schiet niet op. Als je het wilt, dan loopt het heel anders.

God werkt het willen in ons. Om je zaligheid te willen werken. Dus: van nature willen dat helemaal niet. Zaligheid, dat mooiste wat er is, in de hemel te komen, gered te zijn, van zonden verlost te zijn, eeuwig dichtbij de Heere te zijn, wij willen dat niet. We hebben er geen verlangen naar, geen zin in.

Ja, misschien denk je: ik wil best in de hemel komen. Altijd blij zijn lijkt me heus wel mooi. Ja, maar de hemel is meer: ook altijd heilig zijn, nooit meer kunnen zondigen, altijd God de eer geven en je eigen kroon aan Zijn voeten leggen. En de weg naar de hemel is de weg van geloof, verootmoediging, en heiliging.

Nee, geen mens wil de zaligheid. Omdat geen mens de Zaligmaker wil. Geen mens wil Jezus hebben. Wat Hij geeft, vergeving en bekering zint me niet. En hoe Hij het geeft: in verootmoediging en overgave dat zint me nog veel minder.

En ook nadat God het geloof in mij werkt, blijft mijn natuurlijke, zondige neiging bestaan om niet te willen. Geneigd God en mijn naaste te haten. Geneigd zelf mij boontjes te doppen, geneigd tot ongeloof, geneigd mezelf te verhogen, geneigd mijn vlees te volgen, geneigd tot gemakzucht.

Je merkt dat ook wel als je je verantwoordelijkheid serieus neemt. Als je dat bevel: werkt uw eigen zaligheid serieus neemt, dan merk je dat wel, dan loop je daar wel tegenaan: het lukt me niet. Ik vertraag, ik kom tot stilstand, ik daal liever af, dan dat ik klim. Ik wil niet.

Maar God zij dank het is God, Zijn Geest Die het willen werkt. God zorgt dat ik wil! Dat ik verlang, dat de lust van mijn leven is. God zorgde daarvoor in het begin. Christus liet Zijn Geest in mij werken en ik wilde. Ik ging verlangen. Naar Jezus. Geef mij Jezus of ik sterf, buiten Hem geen leven maar eeuwig zielsverderf. De Geest deed mij verlangen om me aan Hem over te geven. En daar gaat Hij mee door. Hij is Degenen die altijd door het willen werkt. Elke keer weer. Hij zorgt voor het verlangen, voor de wil om te werken.

Wat een uitkomst! Wat een troost! Voor wie vastloopt. Voor ieder bij wie al zijn goede voornemens smoren in zijn onwilligheid, elke keer weer. God werkt het willen. Dat doet Hij en Hij alleen!

En Hij werkt ook het werken. De Geest zorgt dat je het wilt, en ook dat je de kracht krijgt. Dat Hij uit Christus de kracht geeft om te werken, te komen

tot Christus, je te verootmoedigen, te strijden voor Hem te leven, te lezen, te bidden stille tijd te houden. De Geest is het, God is het Die daar kracht voor geeft en dan gaat het ook dan gebeurt het ook. Dagelijks breek je overal doorheen om tot Jezus te komen. Dagelijks verootmoedig je jezelf in diepe zondekennis. Strijd je tegen de zonde, verloochen je jezelf, ben je gericht op je naaste, draag je blijmoedig je kruis, houd je het Woord vast en draag je het uit. Grijp je naar je Bijbel en zoek je Gods Aangezicht. De Geest van God geeft er kracht voor. De Geest van God doet het. En het gebeurt! Hij werkt het!

God zet ahw een grote bak met water in je huis zodat je heel de dag genoeg te drinken hebt. Bedroef dan de Geest Gods niet. Door er geen gebruik van te maken. Door het elders te zoeken. Door om huis te zoeken of je ergens een slootje vindt waar modderwater in zit. Bedroeft de Geest van God niet, door in eigen kracht te zoeken naar troebel water van goede voornemens, eigen inzet, zelfbevestiging. Terwijl het heldere water in je huis is geplaatst! God werkt het werken! Elke keer weer. Hij is Degene Die het elke dag weer werkt en geeft.

Hoe weet je dat zo zeker? Dat God dat doet en doen zal? Omdat God het willen en het werken werkt naar Zijn welbehagen. Verkiezing! Ja, dat is het. Waarom werkt God het willen, waarom werkt God het werken, eens en telkens weer? Vanwege Zijn welbehagen. Omdat Hij Zich van eeuwigheid zondaren heeft verkoren. In Zijn welbehagen. Niet omdat Hij iets in welke zondaar dan ook zag. Want allemaal zijn wij in Adam gevallen in zonde en n Adam verdoemelijk voor God en volstrekt onwillige en in zonde ontvangen en geboren. Niemand onderscheidt zich, niemand kan of wil iets doen waardoor hij toch iets beter erbij staat. Nee, God heeft Zijn Kerk verkoren naar Zijn welbehagen. Omdat Hij het wilde. Omdat Hij hen liefhad. In Zijn grote, onverklaarbare barmhartigheid. Onverklaarbaar in Zijn Kerk, in niets stak Zijn Kerk boven het maaiveld uit. In alles was Zijn Kerk net zo zondig als ieder ander, net zo onwaardig, net zo onwillig. Anderen ging Hij voorbij, maar Zijn Kerk heeft Hij naar Zijn welbehagen verkoren.

En in Zijn welbehagen gegeven aan Zijn Zoon. Opdat Zijn Zoon voor hen zou sterven. Voor hen alleen en voor hen persoonlijk. Is Jezus gestorven. Heeft Jezus Zijn leven gegeven.

En daarom werkt God het willen en het werken in hen. Omdat Hij op Zijn welbehagen niet terugkomt. Omdat Hij dat Zijn Zoon niet aan kan en wil doen.

En hoe weet ik dat dan? Of ik bij diegenen hoor? Dan werkt God in mij dat willen en dat werken. Dan is er het verlangen gekomen om Jezus te omhelzen. Dan is er het verlangen om in Hem te blijven. Dan is er iets van in

mijn leven om mijn zaligheid te werken. Iets, al is het maar iets. Dan ben ik één van hen!

In wie God naar Zijn welbehagen dat heeft gewerkt. God! Naar Zijn welbehagen. Dat geef rust. Dan mag ik rusten in Gods welbehagen. Dat het uit Hem is, puur uit Hem. En ik dus niet hoeft te rusten op mijn enthousiasme van het begin, op mijn keus voor God, wat ik ervan terechtbreng, van het werken van mijn zaligheid. Want dat is zo wisselend, veranderlijk, dat is zo wankelend. Dat kan echt geen rust geven. Maar ik mag rusten in Gods welbehagen en Zijn werk! En dat is zo vast, zo onwankelbaar, zo zeker!

Dat is Evangelie voor wie zelf niet kan en niet wil en niet heeft. God werkt in hen die niet willen, niet kunnen. Dat is het Evangelienet dat over de bodem van de wereld wordt getrokken. Waar zij zijn die niet willen en niet kunnen van zichzelf. En u wordt gevangen in het Evangelie.

Dat is de tweede rails.

En nu letten we tenslotte op de verhouding tussen die twee. Tussen onze verantwoordelijkheid en Gods verkiezing. Tussen wat wij moeten doen en wat God doet. Die verhouding wordt aangegeven door het woordje 'want' aan het begin van vers 13. Want die verhouding is niet 50-50. Zalig worden is niet voor de helft onze verantwoordelijkheid voor de andere helft Gods verkiezing. Zelfs geen 10 procent 90 procent, zelfs geen 1 procent en 99 procent. Nee, zaligheid is 100 % onze verantwoordelijkheid en 100 % Gods verkiezing. Maar hoe dan, welke verhouding?

Dat woordje want. Dat geeft aan dat het tweede de oorzaak is van het eerste. Eenvoudig voorbeeld: de lamp ging branden want mijn moeder duwde op het knopje. Dat tweede is de oorzaak van het eerste. Niet andersom: dat de lamp ging branden en daardoor ging je moeder het knopje aanzetten. Nee, jij drukte op het knopje en daardoor ging de lamp aan.

Het tweede: God werkt het willen en werken is oorzaak van het eerste. Dat ik mijn zaligheid werk. En niet andersom: niet dat ik mijn zaligheid ga werken en daardoor gaat God aan het werk om in mij iets te doen. Nee, niet dat mijn werken God werken aan de gang moet brengen of op moet wekken. Gods werk is het en dat brengt mijn werken op gang. Onweerstaanbaar, gegarandeerd.

God zij dank! Als mijn werken Gods werken op gang moest brengen, zou het nooit zover komen. Ik zou ook altijd in twijfel zijn of ik al genoeg en goed genoeg gedaan zou hebben om God aan het werk te laten gaan. Zou ik nooit iets kunnen doen wat God behaagt en Hem gewillig zou maken. Want al

mijn doen en laten vanuit mezelf is vijandschap tegen God. Niets anders en niet beter.

Maar Gods werkt en daardoor zal ik onweerstaanbaar willen en werken, mijn zaligheid werken. Dat geeft drie dingen tenslotte, daar eindigen we mee.

Ten eerste verwondering. Dat God wilde werken in mij. Waarom in mij. Ik was alleen vijandig gezind, ik wilde niet, ik joeg Hem weg, als Hij nabij kwam. En Hij houdt nog steeds vol ook. Mijn werken van mijn zaligheid is zo onder maat, ik bedroef de Geest zo vaak, ieder ander zou zeggen: het rendement is te laag, ik stop ermee. Ik investeer niet langer in je. Maar God niet. Hij blijft werken. Hij blijft investeren. Hij blijft trouw, vanwege Zijn welbehagen. Waar Hij nooit op terug kan, zal en wil komen.

Ten tweede afhankelijkheid. Als God niet werkt, dan wil en werk ik niks. Als God Zich inhoudt stilhoudt, dan maak ik niets klaar, geen gebed, geen druppel zin, geen kruimel behoefte, geen sprankje verlangen. Vaak is het beeld gebruikt van het zeilschip. Alle zielen zijn gehesen, maar als de wind niet opsteekt, komt het geen millimeter vooruit. Blazen helpt niet. Lezen, bidden, kerkdiensten kijken, het zijn de zeilen. Als Gods Geest niet werkt, haalt het niks uit. Afhankelijkheid: O Heilige Geest, o God werk in mij, waai, storm, steek op. Om Uws Naams wil, naar Uw belofte. Afhankelijkheid met verwachting.

Ten derde: zekerheid. God werkt! Hij blijft werken. Naar Zijn welbehagen. Het komt op uit Hem. En wat uit Hem opkomt houdt eeuwig stand. God zij dank.

Amen